

Brussel, 30 april 2018

Geachte directeur,

Met genoegen kondigen we u de verlenging van het project **FARO** aan. Faro is een samenwerking tussen het CLB Pieter Breughel en PAiKa, de afdeling kinderpsychiatrie van het UZ Brussel. Hierbij vindt u eerst een korte omschrijving van het project en vervolgens de uitleg over de mogelijkheid om uw school voor dit project in te schrijven.

Voorstelling project FARO

FARO brengt de expertise uit de gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg naar kinderen en jongeren in scholen. Leerkrachten, ouders en leerlingen krijgen vanuit de methodiek van Geweldloos Verzet en Nieuwe Autoriteit steun bij het omgaan met conflictsituaties. Zo zorgen we voor een **krachtig en positief schoolklimaat** waar ook psychisch kwetsbare kinderen en jongeren veilig zijn. De veiligheid van de school heeft immers een enorme impact op de geestelijke gezondheid van kinderen en jongeren. Pesten, vernederingen, agressie en escalatie van straffen kunnen voor leerlingen én leerkrachten leiden tot schooluitval, depressie, burn-out en suicidaliteit. Hulpverlening dient vaak extern gezocht te worden, soms met bijkomende stigmatisering.

PAiKa, de kinderpsychiatrische dienst van het UZ Brussel, is in België een pionier in Geweldloos Verzet, een bewezen methodiek voor contextgerichte behandeling van gedragsmoeilijkheden, geïnspireerd op de ideeën van Gandhi. Hierbij wordt traditionele autoriteit, gebaseerd op angst en macht, vervangen door Nieuwe Autoriteit, gebaseerd op aanwezigheid, ontwikkelen van netwerken en verzet zonder geweld. **FARO, het project van het VCLB Pieter Breughel en PAiKa, wil deze expertise naar de klas brengen en zo een antwoord geven op een vraag van vele scholen in Brussel en de rand.** Doordat alle leerlingen van de school en hun ouders hierbij betrokken worden, vallen er veel drempels weg voor kinderen en jongeren die anders moeilijk in hulpverlening komen.

De methodiek van Geweldloos Verzet bestaat uit een geheel van attitudes die door middel van concrete acties ingeoeffend worden. Deze acties omhelzen verzet tegenover grensoverschrijdend of agressief gedrag, positieve gebaren naar leerlingen en ouders en verbindende acties tussen leerkrachten. De methode is grondig beschreven in de boeken van Haim Omer. Faro-medewerkers leren het schoolteam deze attitudes en acties aan tijdens pedagogische studiedagen, begeleiden hen bij de uitvoering en waken over de integriteit van de methodiek. Ouders worden uitgenodigd op vormingsmomenten en gemotiveerd om te participeren in het steunnetwerk. Wekelijks komen

leerkrachten één uur samen om acties van de voorbije en komende week te bespreken en feedback van leerlingen, ouders en collega's te delen.

Aanbod naar scholen die participeren aan het project

- Het project richt zich zowel naar **kleuterscholen en lagere scholen als secundaire scholen**. Een FARO-medewerker kan een team ondersteunen van ongeveer 20 leerkrachten. In kleinere scholen proberen we het volledige schoolteam samen te laten participeren. In grotere scholen wordt er gewerkt met een groep van leerkrachten en ondersteunend personeel die een samenhangend geheel klassen begeleiden (*bv een bepaalde graad, een bepaalde vestiging, ...*).
- FARO biedt de **mogelijkheid aan van een meerjarig traject**. Dit start steeds met een jaar van intensieve begeleiding in de methodiek van geweldloos verzet. Hierna kan een school opteren voor een opvolgtraject om de vaardigheden van het schoolteam in Geweldloos Verzet nog te versterken en nieuwe leerkrachten op te leiden. De modaliteiten hiervan worden besproken met de school en FARO op het einde van het eerste jaar.
- Tijdens het eerste jaar biedt FARO het volgende:
  - Alle leden van het deelnemend team krijgen de mogelijkheid om deel te nemen aan een tweedaagse vorming in Geweldloos Verzet, gegeven door kinderpsychiater Dr. Campforts en het FARO-team.
  - Elk team krijgt 8 u/week ondersteuning van FARO-medewerker gedurende het hele schooljaar, waarvan een deel op de school zelf. De deelnemende scholen kunnen beroep doen op een continue telefonische permanentie tijdens de werkweek.
  - De FARO-medewerker voorziet begeleiding en coaching op de wekelijkse FARO - vergadering van het schoolteam.
  - De FARO-medewerker voorziet een vorming voor ouders en ondersteunt communicatie met ouders.
  - De FARO-medewerkers vergaderen wekelijks samen met Dr. Campforts om de vragen van de schoolteams te bespreken.
  - FARO biedt aan alle deelnemende scholen intervisiemomenten aan die plaatsvinden op PAika, waarbij de aanwezigheid van Dr. Campforts voorzien wordt.
  - FARO-medewerkers werken nauw samen met de reguliere CLB-medewerkers. Er zullen tolken betrokken worden voor de oudergesprekken en er wordt met de pedagogische begeleidingsdienst samengewerkt.
  - Deelnemende scholen krijgen toegang tot de website met pedagogische hulpmiddelen.

Verwachtingen naar scholen die participeren aan het project

- Een oprechte interesse en enthousiasme vanuit het beleid om zo goed mogelijk met gedragsmoeilijkheden op school om te gaan. Een openheid om de visie van gewelddoos verzet te leren kennen en toe te passen in de school. Flexibiliteit om bestaande denkkaders waar nodig aan te passen aan deze methodiek.
- Een gedragen beslissing om voor het volgende schooljaar te investeren in de methodiek. We verwachten dat solliciterende scholen de mogelijkheid van het project op een PV besproken hebben. Geïnteresseerde schoolteams die meer info willen, kunnen hiervoor een afspraak krijgen.
- Het is cruciaal voor deze methodiek dat leerkrachten niet geïsoleerd staan. Daarom is het nodig dat de school de leerkrachten die betrokken zijn bij FARO de mogelijkheid geeft om wekelijks gedurende 50 minuten samen te zitten (het 'groot team'). Om leerkrachten die aan het project deelnemen niet extra te belasten t.o.v. hun collega's, vragen we van de directie mogelijkheden te creëren om dit overleg tijdens bestaande werkuren te plannen. Uit evaluaties van de FARO-scholen 2016-2017 blijkt dat de middagpauze geen geschikt moment is. We verwachten dat het rendement op het vlak van studieklimaat in de klas de hieraan gependeerde tijd ruimschoots zal compenseren.
- De school is bereid om ook de ouders bij het project te betrekken.
- De school draagt 2000 euro bij in de kosten van het project (kostprijs FARO-project per school is 20.000 euro waarvan 18.000 euro wordt voorzien door vrij CLB Pieter Breughel en PAika (via projectsubsidies).

Wat mag je als school verwachten van het project?

- Het FARO project zal worden afgestemd op de noden van je school.
- Een grotere cohesie tussen de leerkrachten onderling en tussen directie en leerkrachten.
- De autoriteit van alle leerkrachten wordt verhoogd. Leerkrachten pakken samen gedragsmoeilijkheden aan op een efficiënte en leerling-vriendelijke manier.
- Een veiligere school, voor leerlingen en leerkrachten.
- Een positieve school die gericht is op samenwerking.
- Het project raakt niet aan de eigenheid en de identiteit van de school. Methodes die als goed en efficiënt ervaren worden door de school zullen niet in vraag gesteld worden. Enkel acties die door het schoolbeleid worden ondersteund zullen uitgevoerd worden.
- De methode vraagt initieel een behoorlijke investering maar geeft een groot rendement door het geringere aantal escalaties op termijn.

Concrete werking selectie scholen voor schooljaar 18 - 19

- Alle scholen verbonden aan VCLB Pieter Breughel krijgen de kans om zich kandidaat te stellen voor dit project. Deze kandidaatstelling gebeurt door een mail met een uitgebreide motivatie te sturen naar info@faroproject.be **ten laatste op 27 mei 2018**.
- Op **maandag 11 juni 2018** zullen er gesprekken gevoerd worden met een afvaardiging van de kandidaat-scholen. Hierna worden de scholen geselecteerd die kunnen deelnemen. Het aantal scholen dat kan deelnemen wordt bepaald door budget dat FARO ter beschikking heeft voor het schooljaar 2018-2019.
- Aan het einde van het huidige schooljaar zal er met de geselecteerde scholen een jaarplanning opgesteld worden om het project te implementeren in de school.
- Scholen uit andere netwerken en regio's kunnen zich ook kandidaat stellen indien ze zelf de nodige financiële middelen kunnen verkrijgen om hun deelname te financieren. Deze middelen bedragen 20 000 euro per schoolteam en dienen hoofdzakelijk om de nodige personeelskosten te dekken.

Vriendelijke groeten,

Het FARO-team

Edward Campforts
Elisabet Campforts
Anneleen Duquet
Goedele Maes
Lore Neeskens
Melissa Peeters